

П.С. Чухненко,
методист науково-методичного центру
природничо-математичних дисциплін
ІШПО Чернівецької області,
кандидат хімічних наук

Методичні рекомендації щодо викладання природознавства у 2018/2019 навчальному році

Особливістю «Нової української школи» є організація освітнього середовища, спрямованого на вільний розвиток творчої особистості дитини. Начальний предмет «Природознавство» відіграє значну роль у формуванні предметних природничо-наукових компетентностей через реалізацію наскрізних змістових ліній. Програму розроблено на підставі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392) з урахуванням Державного стандарту початкової загальної освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2011 №462) та відповідно до положень «Концепції Нової української школи» (2016 р.). Оновлена навчальна програма з природознавства затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804.

**Навчальна програма на 2018/2019 н.р. із предмета
«Природознавство» для 5 класу:**

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas> або «Навчальні програми для загальноосвіт. навч. закл. України + опис ключових змін. 5 – 9 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2017. – 88с. – (Серія «На допомогу вчителю»).

Учителям природознавства рекомендуємо ознайомитися із описом ключових змін в оновленій навчальній програмі, адже відкореговано основні завдання предмета та очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів, змінилася змістова частина програми (зменшилася кількість проектів до трьох за рік, розвантажено окремі теми і розділи), внесено зміни у розподіл годин.

Загальний обсяг навчального часу на вивчення предмета «Природознавство» у 5 класі – 70 год. на рік, 2 год. на тиждень, із них 3 год. резервні.

Розподіл годин на вивчення тем у програмі є орієнтовним. Вчитель має право самостійно змінювати кількість годин, відведених програмою, на вивчення окремого розділу та порядок вивчення розділів, тем, пропонувати власну тематику проектів та спостережень. У залежності від особливостей класу, досвіду вчителя і учнів у виконанні проектів, кількість і тематика проектів може бути змінена або носити міжпредметний характер.

На першому засіданні методичного об'єднання по затвердженню календарно-тематичного планування рекомендуємо учителям природознавства узгодити порядок вивчення тем із вчителями інших предметів та розробити єдину освітню траєкторію у межах кожного класу, що підвищить рівень здобутих учнями ключових компетентностей.

У змісті навчального матеріалу з природознавства розрізняють:

- ❖ практичні роботи (реалізуються на уроці, обов'язково оцінюються);
- ❖ практичні заняття (реалізуються на уроці, оцінюються вибірково);
- ❖ навчальні проекти (реалізуються на уроці, оцінюються сформовані компетентності);
- ❖ демонстрації (реалізуються на розсуд вчителя і виходячи із наявних умов матеріально-технічного забезпечення: реальні об'єкти, плакати, карти, фотографії, прилади, відеоматеріали);
- ❖ організацію спостережень (проводяться на уроці або вдома під наглядом батьків).

Для легшої адаптації учнів 5 класів під час переходу із початкової до основної школи, рекомендуємо учителям природознавства розглянути можливість використання на уроках зошитів із друкованою основою з грифом МОН. Відповідне рішення батьків щодо використання зошитів із

друкованою основою має бути зафіксоване у протоколі батьківських зборів. Контроль знань учнів можна проводити як в окремих зошитах або на аркушах, так і у друкованих зошитах для тематичного контролю знань з природознавства. Для оцінювання початкових досягнень учнів керуватися Критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, затвердженими наказом МОН від 21.08.2013 №1222. **Обов'язковими видами оцінювання** є: поточне, тематичне, семестрове та річне. Рекомендована кількість тематичних оцінок відповідно до 70 годин на рік – 6 тематичних. Необхідність збільшення кількості тематичних визначається учителем.

Зауважуємо на обов'язковому проведенні однієї контрольної роботи впродовж семестру, двох – за рік.

Із електронними версіями підручників для 5 класу можна ознайомитися за посиланням: <https://imzo.gov.ua/vybir-pidruchnykiv-dlya-5-klasu-zakladiv-zahalnoji-serednoji-osvity/>.

У рамках підготовки до майбутньої сертифікації учителів природознавства, зокрема зі знання предмету, пропонуємо проходити он-лайн підготовку за посиланням: <https://nenc.gov.ua/certification/>, а також приймати участь у безкоштовному он-лайн конкурсі «Геліантус учитель»: <http://www.helianthus.com.ua/>.

Із 2017/2018 н.р. запроваджено фахові курси підвищення кваліфікації учителів природознавства при Інституті післядипломної педагогічної освіти. У рамках курсової підготовки учителів розглядаються сучасні тенденції в освіті, у тому числі запровадження у старшій школі інтегрованого курсу «Природничі науки». У 2018/2019 н.р. окремі ЗЗСО Чернівецької області пілотуватимуть навчальні програми курсу «Природничі науки» із запропонованих 4 проектів даних програм.

Ураховуючи вищевикладене, пропонуємо розглянути подані матеріали на засіданнях районних/міських методичних об'єднань учителів

природознавства у 2018/2019 навчальному році. Стежити за інформацією на сайтах МОН, ІМЗО, ДОН, ІШОЧО, яка може бути оновлена.

Корисні посилання для учителів природознавства:

🔬 Посилання на Гугл-диск із матеріалами для учителів природознавства: <https://drive.google.com/drive/folders/0B-AJUIJ4M2ppYXl1cnVlckdrcGM?usp=sharing>

🔬 Сайт Всеукраїнського Інтернет турніру із природничих дисциплін: www.vpd.inhost.com.ua

🔬 Розробки навчальних проектів: <http://priodaprojects.blogspot.com/>